

Sejdinović Zlatko SRBIJA /radi u Pekingu -Kina/

Odgovri na pitanja U SKLOPU INICIJATIVE ZA UVOĐENJE FILMA I ANIMACIJE U NASTAVNI PROGRAM:

Moje ime je Sejdinović Zlatko i slobodan sam sebe nazvati 3D animatorom. Trenutno, živim i radim u Kini, Pekingu, kao CG supervizor u lokalnoj kompaniji Studio51. Pre dolaska u Kinu, proveo sam neko vreme radeći u Pragu i Beogradu, kako na radu na igranim i animiranim filmovima, tako i na organizaciji i vođenju 3D tima. Dobar deo svoje karijere sam proveo kao sertifikovani Autodesk instruktore za Maya softver u jednom od Autodeskovih trening centara, obučavajući studente osnovama kompjuterske

grafike i animacije. Diplomirao sam na Visokoj Elektrotehničkoj školi u Beogradu gde sam se i po prvi put ozbiljnije susreo sa procesom kreiranja animiranog filma ali i rada u timu.

Život uvek nađe načina da vas iznenadi, pa se tako poslednje 4 godine nalazim u Kini gde radim na lokalnim filmovima i serijama, često u ulozi supervizora (na setu ili kasnije u post produkciji).

Molimo vas da svojim recima i iz vlastitog iskustva odgovorite na sledeća pitanja:

1. Film u nastavi, da ili ne?

Svakako! Film je specifična vrsta umetnosti, koja objedinjuje ostale forme pod istim krovom: fotografija (slikarstvo), muzika, gluma, književnost, i kao takva je sposobna da veže za sebe gledaoca mnogo lakše i brže nego da su u pitanju "izolovane" umetnosti. Takođe, forma i spektar tema koje film obrađuje lako može naći put do različitih ciljnih grupa. Jednostavnost (grubo govoreći) produkcije, omogućava da se za svakoga može kreirati proizvod koji će ispuniti očekivanja i želje. Možda baš zbog te širine film nekako često i biva nepravedno skrajnut sa liste "pravih" umetnosti, pa tako i iz samog obrazovanja, gde pored muzike, slikarstva, književnosti, film nekako ne dolazi ni u drugi plan, iako već odavno kao medij preuzima dominantnu poziciju po gledanosti/potražnji. Naravno, pravilan izbor filma je podjednako bitan kao i pravilan izbor muzike ili knjige. Ako decu već od malih nogu pokušavamo da usmerimo na pravilan izbor onoga što će čitati, zašto ih ne usmeravati i na pravilan izbor onoga što će gledati? Polako krenuti od filmova koji obrađuju teme aktuelne za njihov uzrast, pa progresivno podizati lestvicu. Kao veliki pobornik knjige, moram odmah naglasiti - nikako nauštrb drugih umetnosti! Više filma ne sme podrazumevati manje knjige ili muzike! Razvoj i upotreba mašte kod mladih čitalaca, dok grade u glavi svet samo iz reči koje nalaze u knjizi ispred sebe, je po mom ličnom mišljenju opet, daleko vredniji od onoga što vide "sažvakano" na ekranu. Ovo je gruba generalizacija, naravno. Takođe, bitna stvar - film se može iskoristiti za unapređenje izučavanja drugih nastavnih predmeta. Dokumentarni film o temi ili igrani film o akteru lekcije može kod učenika dodatno probuditi interesovanje za samim gradivom i stvoriti u njima želju da dodatno istraže temu....

2. Da li smatrate da je društvo/specijalni osvrt na decu i omladinu/ spremno da sluša film i animaciju već od osnovne škole?

Moj odgovor mora biti malo dvosmislen – da, ali i ne. Kao društvo, smatram da smo uronjeni u savremene tehnologije u svim sferama života. Deca danas odrastaju na interaktivnim platformama poput jutjuba, gde je sve manje-više u formi videa i vizuelne prezentacije. Od bajki do recepata, sve je predstavljeno animacijom ili nekim vidom video prezentacije, tako da su oni već odavno spremni da prihvate dalju priču o filmu/animaciji i njegovim osnovama. Sa druge strane, postoji osetljiv jaz između generacija, gde nešto starije generacije nisu u potpunosti ispratili iskorak u digitalizaciji i prelazak u domen interneta i računara generalno. To lako možemo primetiti i u donekle zastarelom nastavnom

programu koji dosta kaska za modernim tehnologijama i trendovima. Naravno, ovo je opet samo gruba generalizacija i nije posledica samo ljudi, već i ekonomske situacije u našoj zemlji poslednjih decenija. Uz malo volje i truda sa svih strana, siguran sam da se u budućnosti može naći način da se ove razlike prevaziđu.

3. Da li bi po vama bilo korisno da mladi upoznaju osnove video produkcije/filma i animacije kako bi izgradili kritički stav prema filmovima i multimediji sa kojima se svakodnevno susreću?

Apsolutno! Danas se dosta stvari bazira na nekoj vrsti video produkcije - bilo da je u pitanju poslovni sastanak i prezentacija, putopis ili recept za jelo na jutjubu, bajke i priče za decu, serije i filmovi. Samim tim, poznavanje kreiranja i obrade takvog sadržaja postaje sve bitnije u savremenom svetu. Iako možda zvuči preterano, osnove obrade video materijala možemo polako krenuti da razmatramo kao novu formu pismenosti. Kao što je do skora bilo nezamislivo da osnovni rad na računaru i upotrebu osnovnih kancelarijskih softvera smatramo pismenošću, pa se to vremenom promenilo, lično smatram da će tako biti u budućnosti, samo sa video materijalom. Ukoliko se deci od ranog uzrasta ponude osnove video obrade, neizbežno je da će se u jednom momentu doći i do kontakta sa dobrim primerima kroz istoriju filma (i animacije), kao i susretanja sa autorima i delima koji su tu umetnost izdigli na viši nivo. Samim tim nastaje neka vrsta prirodnog filtriranja šta predstavlja kvalitet, a šta sa druge strane kič i nekvalitet. Na taj način deca će kroz edukaciju moći lakše sama da izgrade lične stavove i afinitete.

Naravno, na profesorima/nastavnicima je da taj izbor prilagode uzrastu, jer može biti kontraproduktivno ukoliko se deci nameće izbor koji nije podoban njihovim trenutnim interesovanjima: koliko god filmove o super herojima smatrali manje-više nekvalitetnim, činjenica je da su oni pravljani da privuku deci pažnju. Ukoliko se krene nekom vrstom kontriranja, gde bi se umesto toga puštali filmovi koji imaju ozbiljniju tematiku, ali ne i tu privlačnost, kod dece će se stvoriti dodatni otpor i čitav poduhvat može biti uzaludan. Kao primer - veoma je mali (ili nepostojeci) broj učenika koji su shvatili suštinu knjige "Vreme smrti" dok smo je čitali u 7. razredu osnovne škole! Tema koju knjiga obrađuje nikako nema dodirnih tačaka sa stavovima i shvatanjima prosečnog učenika tog uzrasta! Osim što knjigu ne razume, u njemu se stvara dodatni otpor jer je primoran da istu čita i kasnije se razvija podsvesna averzija prema čitanju generalno. Zato danas i imamo generacije dece koja u proseku nisu pročitale više od 2 knjige. Isti takav problem može se stvoriti ukoliko decu u pogrešnom momentu izložimo bombardovanju "teškim" filmovima. Treba naći dobar balans kvaliteta i zanimljivosti, a srećom film je oblast koja to itekako pruža!

Tu od velike pomoći mogu i moraju biti roditelji, jer njihov uticaj na stavove deteta je mnogo veći nego što to može nastavnik imati. Ukoliko se u razgovoru sa njima sugerše šta treba deci "servirati" i na šta ih usmeravati, može se izbeći dečije lutanje po svakavom sadržaju koji može ali i ne mora sadržavati bilo šta korisno za njih. Na žalost danas smo bombardovani katastrofalnim sadržajem sa većine medija, od filmova čiji je kvalitet diskutabilan, preko muzike čiji je nekvalitet jasan, do raznih rijaliti emisija koje su ekvivalent mentalnom otrovu. Usmeravanje dece kroz ovu kakofoniju nekvaliteta mora biti zajednički zadatak roditelja i nastavnika, u suprotnom, šanse za uspeh su minimalne.

Što se tiče uzrasta - decu je moguće privući filmu od najranijih razreda. Možda ne direktno kroz izučavanje filma, već upotrebu filma i animacije u drugim predmetima. Govoriću o ovome još dodatno,

ali integrisati film u nastavni plan drugih predmeta nije toliko teško, pri čemu kod dece može stvoriti veću ljubav kako prema materiji koju izučavaju, tako i prema samom filmu.

Što se implementacije tiče, mogu pričati samo na osnovu sopstvenog iskustva, iako je ono već malo zastarelo. Ne, na žalost nikakva ili skoro nikakva integracija ne postoji. Barem ne dok se ne dođe do visokoškolskog obrazovanja! Ekstremno su retki primeri gde je došlo do pokušaja da se film iskoristi ako ne direktno, onda barem kao ispomoć u nastavi. Moj jedini primer bi bili časovi muzičkog gde je tadašnja nastavnica pokušavala da nam približi autore kroz filmove o njihovim životima - "Amadeus" na primer. Možda je izlišno reći da je pokušaj apsolutno uspeo, jer i dan danas se i filma i lekcija sećam kao da sam juče sedeo u toj učionici, međutim, to je bila samo kap u okeanu.

3. Da li se u vasoj zemlji izučava film u osnovnoj skoli?

Opet, nisam već duže vreme u kontaktu sa obrazovanjem, ali koliko mi je poznato - ne. Nema nikakvog, čak ni fakultativnog pristupa filmu, kroz sekcije ili vannastavne aktivnosti.

4. Da li je nastavni kadar raspoložen/edukovan da u okviru predmeta obradjuje film/animaciju? Da li su nastavnici iz pojedinih predmeta spremni da implementiraju i modifikuju nastavni plan i program kako bi bili u skladu sa savremenim tokovima i pojavi multimedije?

Kao što rekoh, dugo nemam kontakta sa obrazovanjem, ali prema onome što čujem, postoje neki, doduše retki pokušaji da se nastava malo promeni, osavremeni, učini interesantnijom, ali je uglavnom posledica inicijative pojedinačnih nastavnika/profesora, a ne sistema kao celine. I tu se vraćam na osnovni problem - rigidnost našeg obrazovnog sistema koji se i dalje zasniva na reprodukciji sadržaja literature, a ne razumevanju i diskutovanju o istoj. Zato dobijamo učenike koji gradivo ne shvataju i zaboravljaju u roku od 7 dana, profesore koji su apsolutno neizinteresovani za gradivo koje predaju - i jedni i drugi jedva čekaju zvono i da izađu iz učionice. Problem nije ni u profesorima ni u deci - problem je u sistemu koji je odavno prevaziđen. Da li imam rešenje - ne, ali možda savet - nisu sva deca podjednako zainteresovana ni talentovana za iste stvari. Neko voli muziku, neko voli slikanje, neko voli matematiku - ne treba decu forsirati u stvarima koje ih ne interesuju, već u kojima sebe pronalaze i žele da rade! Zato imamo gomilu "loših" đaka, jer ih jedinica iz matematike automatski kvalifikuje kao lošeg i za ostale predmete, gde oni razvijaju otpor ka saradnji sa profesorima i gube sebe tokom vremena. Sve ovo navodim iz prostog razloga što sam siguran da postoji veliki broj nastavnika i profesora koji bi rado menjali način na koji prilaze nastavi i deci, ali ih rigidnost sistema u tome onemogućava, pa samim tim ne možemo ni da imamo realan uvid u to da li su obučeni/edukovani za implementiranje savremenih tehnologija u svakodnevnu nastavu.

5. Da li je potrebno izučavati film i animaciju u okviru posebnog predmeta ili je neophodno umreziti?

Za početak - umrežavanje može biti pravi pristup. Iskoristiti druge predmete da se koncept filma i animacije približi učenicima. Veliki broj (ako ne i svi predmeti) mogu imati korist od toga: umesto suvoparnog izlaganja podataka o nekom istorijskom periodu, zašto ne integrisati tu lekciju sa dokumentarnim filmom o toj ličnosti ili događaju? Lekcija pokriva Aleksandra Makedonskog? Ako krenemo samo taksativno da nabrajamo godine i događaje - pažnja učenika će trajati između 2 i 5 minuta. Ali ako u ključne momente ubacimo kratke materijale o ključnim događajima - dokumentarac o bitci kod Gaugamele, ili bitci kod reke Hidaspes, deca će automatski biti uvučena i zainteresovana. Jutjub kao platforma je prepun kvalitetnog sadržaja ovog tipa - sjajne i jasne animacije, kvalitetna naracija... Ako im se pritom predloži da odgledaju neki od filmova koji su snimljeni o Aleksandru kao vannastavna aktivnost, pa se na sledećem času još i diskutuje o tome - smatram da će gradivo biti zauvek usađeno u njihovo pamćenje. A tako može biti i za druge predmete, bilo da je u pitanju muzika, matematika, fizika ili likovno. Kada se materiji da ljudski lik, učenicima je mnogo lakše da se povežu sa samom materijom.

Nakon što se na ovaj način učenici uvedu u svet filma kao praktične i korisne stvari, može se potom krenuti sa direktnim izučavanjem osnova filma/animacije i daljoj nadogradnji tog znanja.

6. Kako je u vashoj zemlji/gradu? Kako je u zemlju u kojoj trenutno radite?

Na žalost, situacija sa Srbijom i Kinom je dosta slična - rigidni sistemi školstva, nastava koja se ne menja decenijama... Tako da kada pričam o Srbiji imam osećaj da pričam automatski i o Kini, g i obrnuto. To sve za posledicu ima, pogotovu ovde, učenike bez kreativnosti, samo sa dogmatskim poznavanjem materije, to se kasnije i jasno vidi kroz filmsko stvaralaštvo. Ali pošto nemam preveliki uvid i u njihovo školstvo, moraću da se zaustavim ovde, jer moguće je da debelo grešim. Na žalost, po onome što vidim u filmskoj industriji, beskonačnom ponavljanju prežvakanih tema, kreativnost nije jedan od proizvoda ni jednog a ni drugog obrazovnog sistema. Čak i kasnije na visokoškolskom nivou, vidi se nepotizam, guranje "zaslužnih" a ne sposobnih, što rezultuje raznim česljajućim babama i selima koja gore, ili u lokalnom slučaju 3001. verziji legende o Monkey King-u, sa istom radnjom, istim kostimima, često i istim glumcima u istim ulogama. Za nepune 4 godine ovde lično sam radio na 3 identične verzije tog filma (ili serije).

7. Osvrt na znacaj savremenih tehnologija u nastavi

Kao što sam već načeo ovo pitanje u prethodnom delu, kvalitet nastave se može izdići na mnogo viši nivo, ako se dopusti upliv savremenih tehnologija u istu. Kao primer ću opet uzeti istoriju, iz prostog razloga što postoji velika količina multimedijalnog sadržaja koji može biti iskorišćen. Današnje platforme poput jutjuba ili specijalizovanih sajtova nude veliku količinu sadržaja koji obrađuju sve periode ljudske istorije - od dokumentaraca o životu praistorijskog čoveka, do leta prvog čoveka u svemir i kasnije. Da se ne vraćam na Aleksandra - govorimo o našoj istoriji i dinastijama. Kratkim pretragom na jutjubu dolazi se do zaista imponantne količine dokumentarnih filmova, gde je detaljno predstavljeno sve što se tiče života i dela tih vladara i njihovih porodica. Značajni događaji, bitke, ekspanzije, padovi, usponi - sve je

na veoma lep način vizuelno prezentovano. Ukoliko to spojimo sa usmenim predavanjem nastavnika/profesora, ubacimo interaktivne mape (gomila sajtova nudi ovakve mogućnosti, veoma jednostavno i brzo), ubacimo lepu grafiku koja će pratiti svaki deo gradiva i u studentima će se stvoriti veća zainteresovanost za materiju i probudiće im se želja da istu dodatno istražuju i mimo nastave. Ukoliko samo citiramo reč po reč iz udžbenika, deci će vladari iz 13. veka sedeti na večeri sa vladarima iz 19. veka i ništa od onoga što čuju neće ostati urezano u pamćenje. Na isti način možemo pristupiti i fizici - zašto objašnjavati neke pojmove kad postoji ogromna količina animacija i videa koji na lep i jasan način to objašnjavaju. Dok učenici slušaju kako magnet radi, zašto im ne pustiti video u pozadini koji će to i vizuelno prezentovati? Pričamo im o Tesli i naizmjeničnoj struji - opet gomila odličnih animacija i dokumentaraca koji pokrivaju svaki detalj. Zašto im ne predložiti da odgledaju i film o životu Nikole Tesle? Pa onda na sledećem času popričati šta je dobro, šta nije dobro, šta je propušteno da se kaže a šta je pogrešno rečeno. Na taj način, znanje će biti vezano za druge, dodatne pojmove i neće tek tako ispariti 3 dana kasnije. I da ne nabrajam sve predmete sad redom - muzičko, matematika, hemija... Sve je samo stvar volje, želje i, čini mi se, najviše znanja ljudi iz fotelja da se pristupi ozbiljnom unapređenju školstva. Jer i pored jasne želje, pitanje je koliko nastavni kadar može to sam da odradi bez podrške vrha.

Sve se obično završi na inicijativi pojedinca koja vremenom biva potrošena i izgubljena. Ali tu već polako načinjemo neku drugu priču u koju ne bih sada baš zalazio.

